

Handläggare
Carina FrommTill
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2019-04-11

Telefon: 08-508 05 178

Underlag för budget 2020 med inriktning 2021 och 2022 för Hässelby- Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner underlag för budget 2020 med inriktning 2021 och 2022 och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Omedelbar justering.

Denise Melin

Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period om tre år, där budgetåret utgör periodens första år. Utgångspunkten är analyser av omvärldsfaktorer och interna faktorer som bedöms ha inverkan på verksamheten. Utifrån analysen redovisas vilka prioriteringar som behöver göras de kommande åren. En övergripande och sammanfattande analys av verksamhetens utveckling de senaste åren ska också redovisas.

Tjänsteutlåtandet har utarbetats i samverkan mellan samtliga avdelningar och har sammanställts av staben för strategi och internservice. Information sker i förvaltningsgruppen 4 april. Pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor informeras om ärendet den 1 april.

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	5
1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	5
1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	6
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	6
2 Nämndens verksamhetsområde	6
2.1 Förskoleverksamhet	8
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid	9
2.3 Äldreomsorg.....	11
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	13
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri	14
2.6 Stadsmiljöverksamhet	16
2.7 Ekonomiskt bistånd.....	17
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder	18
2.9 Övrigt	18
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	21
3.1 Drift.....	22
3.2 Investeringar.....	24
3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt).....	24
4 Övriga redovisningar	24
5 Lokalförsörjningsplan.....	24
5.1 Inledning	24
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler	24
5.3 Kapacitetsbeskrivning.....	25
5.4 Förändringar i lokalbeståndet.....	25
5.5 Kostnadsutveckling.....	27
5.6 Effektiviseringsmöjligheter.....	27
5.7 Övrigt	27

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 Blankettset Sdn04 2020-2022

Bilaga 2: Bilaga 2 klimatinvesteringar

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nedan beskrivs Hässelby-Vällingbys viktigaste strategiska satsningar under den närmaste treårsperioden för att bidra till stadens tre inriktningsmål.

1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förskola

- Implementera den reviderade läroplanen för förskola.
- Säkerställa kompetens och utbildningsnivå hos alla medarbetare i förskola.
- Långsiktigt arbeta för att barnen i förskolan utvecklas som producenter i digital miljö.
- Kontinuerligt öka inskrivningsgraden i förskolan.

Barn, kultur och fritid

- Utöka utbud för att attrahera fler och nya målgrupper till fritidsverksamheten genom stärkt samverkan med civilsamhälle och andra aktörer som erbjuder strukturerade lov- och fritidsaktiviteter.
- Fortsätta utveckla fritidsledarnas roll genom ett riktat personalutvecklingsarbete i samverkan med andra förvaltningar och fackförvaltningar som ansvarar för fritidsverksamheten.

Äldreomsorg

- Utveckla metoder, arbetssätt och kvalitet inom hemtjänsten för att möta nya och växande målgrupper och behov.
- Öka kontinuiteten inom hemtjänsten genom att bland annat minska antalet timanställda.
- Genomföra satsning för att implementera och använda välfärdsteknik i verksamheterna.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

- Skapa fler boendeplatser för den växande gruppen med neuropsykiatriska diagnoser.
- Utveckla boendeformer med särskilda inriktningar genom stärkt samverkan med socialförvaltningen.
- Utveckla nya sysselsättningsinsatser genom bland annat särkt samverkan med arbetsförmedlingen, försäkringskassan.

Individ och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

- Utveckla verksamheten genom att arbeta för en sammanhållen socialtjänst med tydligt målgruppsperspektiv där invånare får rätt insatser i rätt tid.
- Tidigt uppmärksamma och stödja målgrupper som riskerar att hamna i kriminalitet och utanförskap genom att förstärka och utveckla det förebyggande arbetet.
- Tidigt erbjuda barn och familjer tidiga och samordnade insatser genom ett förebyggande och familjecentrerat arbetssätt.
- Minska osäkra boendeförhållande och trångboddhet i stadsdelsområdet genom att fortsätta och stärka samverkan med fastighetsvärdar och bostadsbolagen.
- Erbjuder rätt stöd och insatser till fler personer med komplex problematik genom ett

tvärfunktionellt arbetssätt inom och utom förvaltningen.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

- Den viktigaste strategiska satsningen för att minska andelen med ekonomiskt bistånd är att arbeta förebyggande med arbetsmarknadsåtgärder.
- Korta tiden mellan aktualisering och remittering till Jobbtorg och arbetsförmedlingen.
- Utveckla och stärka samverkan med civilsamhället, det privata näringslivet och region Stockholm bland annat genom FINSAM.
- Genom pågående integrationsprojekt fokusera på att ge nyanlända nätverk som på sikt kan leda till anställning och fullständig etablering i det svenska samhället.

1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

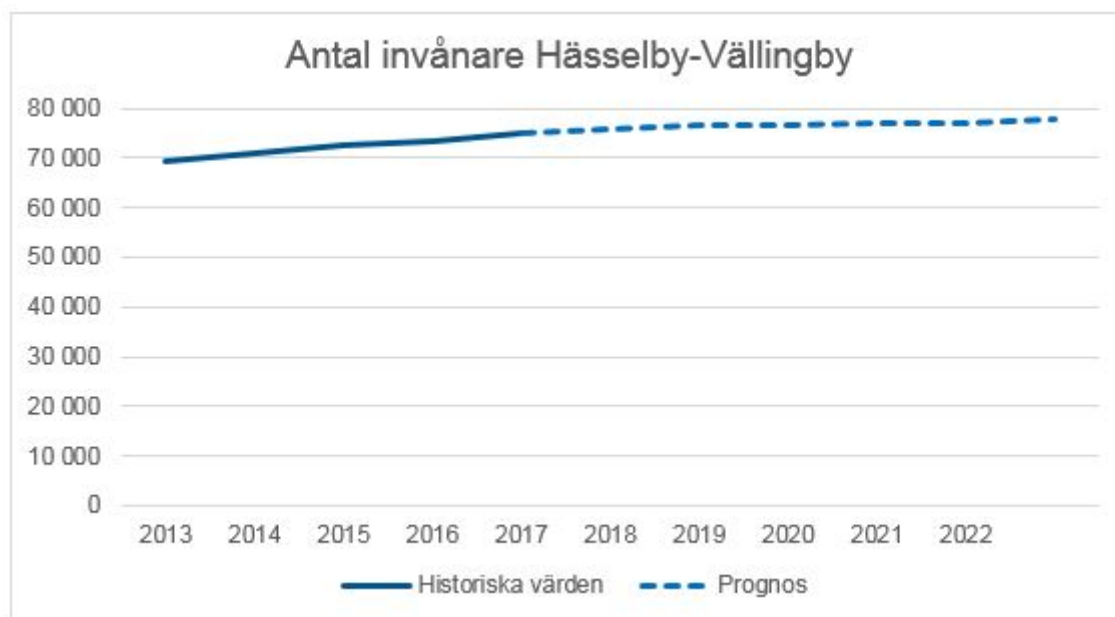
- Minska miljöpåverkan genom energieffektiva lösningar i den egna verksamheten.
- Minska miljöbelastningen från verksamhetens transporter och prioritera transporter via gång, cykel och kollektivtrafik.
- Vid inköp väljer verksamheten varor och tjänster som är miljömässigt hållbara.
- Minska barns exponering för skadliga kemikalier i förskolor och parker.
- Bidra till resurseffektiva kretslopp genom källsortering, utsortering av matavfall samt genom att undvika matsvinn och engångsmaterial.
- Park- och naturområden utvecklas med inriktning mot flerfunktionalitet för såväl sociala möten, fysisk aktivitet som klimatanpassningsåtgärder.

1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

- För långsiktig ekonomisk hållbarhet fortsätter förvaltningen att förstärka prognosarbete och kontinuerliga budgethållningsåtgärder.
- Förvaltningen arbetar systematiskt och kontinuerligt med att utveckla, förbättra och effektivisera processer, metoder och arbetssätt.
- För att höja kvalitet och resultat för invånare och brukare satsar förvaltningen på ett närvarande ledarskap och aktivt medarbetarskap.
- Förvaltningen kommer att höja kunskapen om och användandet av digital teknik såväl inom verksamheterna som för invånare och brukare.

2 Nämndens verksamhetsområde

Hässelby-Vällingby är ett varierat stadsdelsområde med nästan 77 000 invånare, med stora skillnader mellan stadsdelarna vad gäller sysselsättning, trygghet, skolresultat med mera. Stadsdelsområdet har också en relativt hög andel nyanlända. Hässelby-Vällingby många grönområden som i kombination med närheten till Mälaren skapar goda möjligheter för rekreation och aktiviteter för invånare.

	Befolkning	Eftergymnasial utbildning 25-64 år	Behörighet till gymnasieskolan	Medelinkomst 20-64 år	Ekonomiskt bistånd	Ohälsotal ant. dagar 16-64 år	Valdeltagande kommunfullmäktige
Område/år	2017	2017	2017	2016	2017	2017	2018
Hässelby-Vällingby	74 826	45,0%	86,8%	337 800	3,0%	21,3	74,7%
Grimsta	4 478	34,9%	77,8%	257 100	4,2%	30,5	65,9%
Kälvesta	4 567	56,3%	92,6%	412 200	0,0%	14,0	87,9%
Nälsta	4 969	56,6%	91,8%	425 200	0,2%	14,0	86,0%
Råcksta	9 895	47,7%	90,3%	319 800	1,5%	15,8	70,0%
Vinsta	4 601	43,7%	88,9%	340 400	0,9%	18,3	74,7%
Vällingby	8 767	45,2%	87,2%	311 000	4,3%	28,0	72,5%
Hässelby Gård	11 269	35,4%	73,5%	256 100	6,6%	26,5	64,3%
Hässelby Strand	7 826	38,7%	71,9%	278 100	3,6%	28,2	69,6%
Hässelby Villastad exkl. Smedshagen	16 397	53,0%	92,4%	446 200	1,2%	14,2	86,6%
Smedshagen	2 057	28,8%	76,3%	244 100	31,8	N/A	59,6%
Stockholms stad	949 761	58,4%	89,9%	392 400	2,7%	17,3	83,5%

Utmaningarna och prioriteringarna de närmaste åren ligger i att skapa ett levande och tryggt stadsdelsområde för alla invånare. Fokus ligger på det strategiska och operativa trygghetsarbetet, att skapa en sammanhållen socialtjänst med ett utvecklat förebyggande arbete samt en kontinuerlig och systematisk höjning av kvaliteten i verksamheterna. I förvaltningens underlag för budget 2020 med inriktning för 2021 och 2022 lyfts omvärldsfaktorer, trender, utmaningar och prioriteringar för respektive verksamhetsområde. Hur förvaltningen arbetar med samverkan och de prioriterade områdena trygghet och säkerhet, vägen till arbete och egen försörjning, näringsliv, kompetensförsörjning, omstruktureringsbehov, lokalförsörjning, innovation och effektiva arbetssätt samt klimat beskrivs under respektive verksamhetsområde. Vissa av de prioriterade områdena har även lyfts fram under särskilda rubriker i avsnitt 2.9 Övrigt.

2.1 Förskoleverksamhet

Omvärldsbevakning, trender och tendenser

Befolkningsprognosen visar att antalet inskrivna barn kommer att minska med 0,3 procent mellan 2019 och 2022. I avsnittet lokalförsörjningsplan redovisas behovet av platser per område samt framtida och pågående förskoleprojekt. Förvaltningen förväntas uppfylla barnomsorgsgarantin.

Av barn i åldern 1-5 år är 87 procent inskrivna i förskolan. Barnen kan vara inskrivna i det egna stadsdelsområdet men också i övriga staden eller i annan kommun. Andelen inskrivna barn varierar mellan olika planområden i Hässelby Vällingby. Områden med högst andel inskrivna barn är Hässelby södra villastad, Kälvesta och Nälsta där mellan 90 och 94 procent är inskrivna i förskola. Hässelby gård, Hässelby strand och Räcksta är de planområden som har lägst andel inskrivna barn; 82 - 85 procent. Dessa områden har också en högre andel barn med utländsk bakgrund där särskilda åtgärder kan behövas för att informera vårdnadshavarna om vad förskola innebär och hur man söker plats.

Under 2019 träder en ny läroplan för förskolan i kraft med syfte att öka kvaliteten i utbildningen och tydliggöra undervisningsbegreppet för förskolan. Den nya läroplanen lyfter fram att barns lek har en central plats i utbildningen och är grunden för utveckling, lärande och välbefinnande. Även områden som kommunikation, språk och skapande lyfts fram liksom att barnen ska tillägna sig ett varsamt och ekologiskt förhållningssätt. Utbildningen ska också ge barnen möjligheter att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen liksom ett grundläggande kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att både se möjligheter och risker.

Utmaningar och prioriteringar

De kommande årens pensionsavgångar bidrar till ett stort rekryteringsbehov inom förskolan av såväl barnskötare, förskollärare och chefer, se mer om detta i avsnitt 2.9.

Rekryteringsbehovet påverkas även av personalomsättning, demografiska förändringar samt målet att öka andelen förskollärare. Särskilt vad gäller förskollärare kommer rekryteringsbehoven vara mycket stora. Förvaltningen arbetar därför aktivt med att ta emot förskollärarstudenter för verksamhetsförlagd utbildning vilket är ett sätt att kunna anställa framtida välutbildade medarbetare.

De satsningar som görs på utbildning till barnskötare, både ordinarie och på pedagogikcollege, erfarenhetsbaserad utbildning till förskollärare, uppdragsutbildning till förskollärare och vidareutbildning för förskollärare behöver fortsätta och stödjas med vikarieersättning till förskolorna.

Det är prioriterat att rusta barnen för att kunna använda digitala verktyg som stimulerar deras utveckling och lärande. Genom den av förvaltningen startade Digitalstudio fortbildas personalen kring digitalisering med fokus på barn. Förvaltningen fortsätter även att utveckla arbetet vad gäller naturvetenskap och teknik i den befintliga NTA-(naturvetenskap och teknik för alla) studio genom kompetensutvecklingsinsatser för personalen.

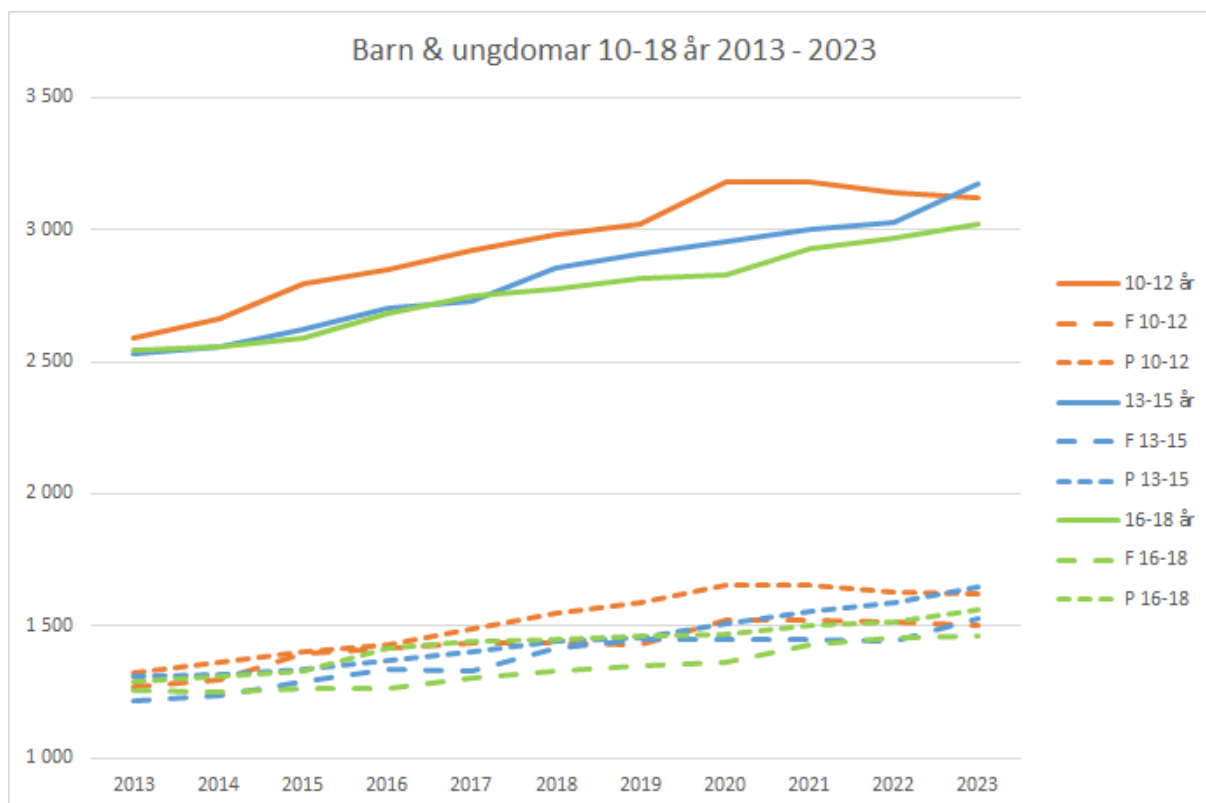
Under planeringsperioden kommer fortbildningsinsatser att genomföras för att säkerställa att den nya läroplanens mål och intentioner genomsyrar verksamheterna.

Förvaltningen ser inskrivningsgraden i förskolan som fortsatt prioriterad. Från och med den 1

mars 2019 organiseras öppen förskola och introduktionsförskola under avdelningen för förskola. Genom information och riktade aktiviteter förväntas därför antalet inskrivna barn i förskolan öka.

Barnkonventionen blir lag i januari 2020, vilket kommer att ställa krav på förvaltningens arbete med barnrätt i olika former.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Omvärldsfaktorer, trender och tendenser

Befolkningsprognosen visar att det åldersspann som främst utgör målgrupper för stadsdelsförvaltningens fritidsverksamhet, 10-19 år, fortsätter att öka under den kommande treårsperioden. Den största ökningen sker i åldersgruppen 13-19 år, vilket utgör delar av fritidsgårdarnas målgrupp.

Barn och ungdomar har rätt till en trygg och aktiv fritid och forskning visar att strukturerade idrotts- och fritidsaktiviteter är en skyddsfaktor som skapar grund för utveckling och goda skolresultat.

Det finns ett stort utbud av olika verksamheter och aktörer i stadsdelsområdet och dess närhet, exempelvis Kulturskolan, som når olika målgrupper med sina verksamheter. En del av det utbud av strukturerade idrotts- och fritidsaktiviteter som erbjuds är avgiftsbelagda, vilket enligt förvaltningens mening innebär att dessa verksamheter inte når exempelvis barn och ungdomar inom socioekonomiskt utsatta grupper. Förvaltningen kan även konstatera att trots det stora utbudet av idrottsföreningar, kulturaktörer, föreningsliv och egen fritidsverksamhet i stadsdelsområdet, så finns det vissa grupper av barn och ungdomar som inte nyttjar dessa

verksamheter.

En trend som förvaltningen ser är att idag möts och interagerar barn och unga i mycket hög grad på olika digitala plattformar och sociala medier och det är sannolikt att denna utveckling kommer att fortsätta.

Utmaningar och prioriteringar

En stor utmaning under planeringsperioden är att kunna erbjuda de målgrupper som inte deltar i avgiftsbelagda idrotts – och fritidsaktiviteter strukturerade och ledarledda fritids- och lovaktiviteter. Förvaltningen har under de senaste åren utvecklat samverkan med civilsamhället för att stärka tillgången till strukturerade och avgiftsfria fritids- och lovaktiviteter och detta arbete är fortsatt prioriterat. Arbetet med att utveckla såväl fritidsverksamhetens miljöer som dess innehåll är högt prioriterat.

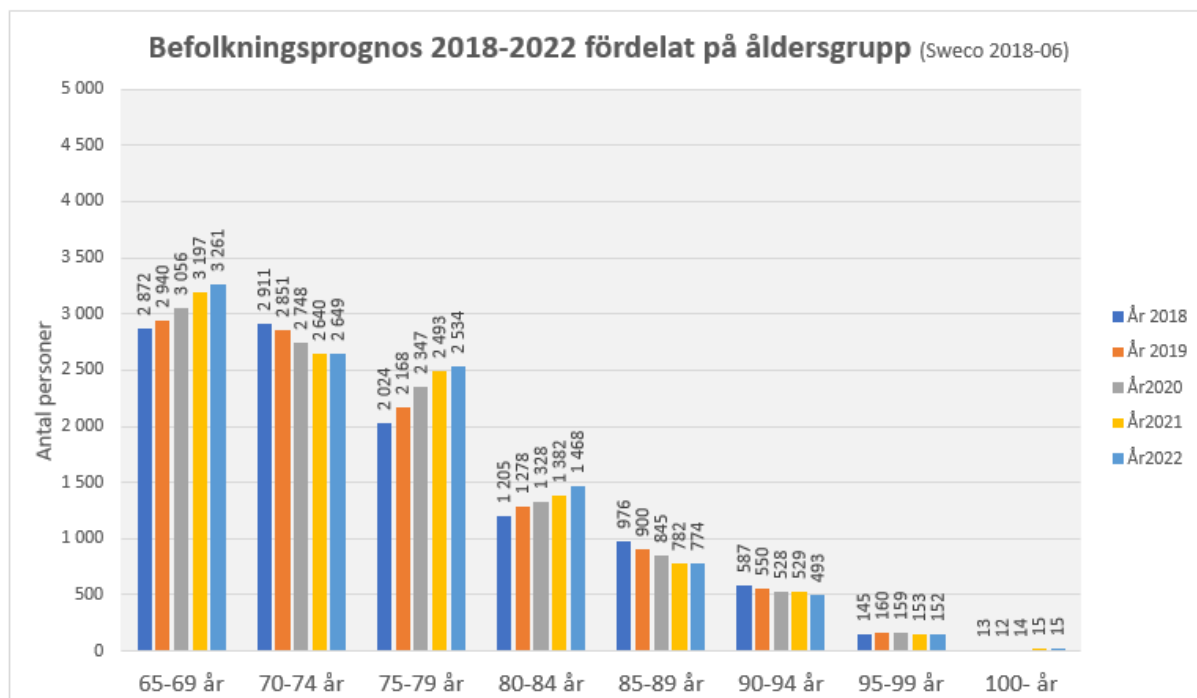
För att skapa stabilitet, långsiktighet och god kvalitet i fritidsverksamheten behöver förvaltningen fortsätta utveckla fritidsledarnas roll, attrahera fritidsledare med varierade kompetenser och skapa en jämn könsfördelning bland personalen. Dock är utmaningen stor eftersom medarbetarna arbetar olika tider, har olika tjänstgöringsgrad och utbildningsbakgrund. Därför behöver personalutvecklingsarbete prioriteras på lång sikt och i nära samverkan med andra förvaltningar och fackförvaltningar som ansvarar för fritidsverksamheten.

Förvaltningen ser ett stort behov av att rusta upp befintliga lokaler för att bjuda in till lärande, delaktighet och trygghet. Som en del i att erbjuda en trygg och attraktiv fritidsverksamhet kommer förvaltningen under planeringsperioden att prioritera den fysiska miljön på fritidsgårdar och parklekar.

För att kunna möta dagens och framtidens unga där de befinner sig behöver staden utveckla en digital plattform eller digital arena för barn och unga. Det kan vara en stadsgemensam chattfunktion, där unga lättare kan nå lokala fältassistenter, ungdomsmottagning och fritidsledare samt övriga viktiga funktioner från socialtjänsten som arbetar med tidiga och generella öppna insatser. Arbetet förutsätter i sin tur en bred satsning på digital kompetens och kunskapslyft för ledare och medarbetare.

Förvaltningen ser att föreningsbidragen är viktiga medel för att utveckla samverkan med föreningar i utvecklingen av fritidsutbudet. Det finns behov av att digitalisera hanteringen av föreningsbidraget samt att utveckla en långsiktig stadsövergripande samordning och uppföljning som främjar jämlika förutsättningar för det lokala civilsamhället att verka i stadsdelsområdet.

2.3 Äldreomsorg

Omvärldsbevakning, trender och tendenser

Av Socialstyrelsens Lägesrapport för vård och omsorg om äldre 2018 framgår att medellivslängden i Sverige ökar för både kvinnor och män. I takt med att medellivslängden ökar insjuknar också allt fler äldre personer i kroniska sjukdomar och demensdiagnoser, vilket medför att behovet av hälso- och sjukvård ökar. Det framgår även av den nationella lägesrapporten att antalet äldre med riskbruk och missbruk av alkohol ökar.

Av Stockholms stads budget 2019 framgår att stadens äldre ska ges möjlighet att bo hemma så länge som möjligt med omsorgsinsatser av god kvalitet.

I Hässelby-Vällingby stadsdelsområde beräknas 10 860 invånare (cirka 15 procent av totala befolkningen) vara 65 år eller äldre år 2019 och år 2022 beräknas antalet ha ökat till 11 350 invånare. Under planeringsperioden ser förvaltningen en viss ökning i åldersgruppen 65-79 år medan den största ökningen återfinns i gruppen 75-84 år. Vidare ser förvaltningen att åldersgruppen 85 och uppåt minskar något. De flesta som bor i förvaltningens vård- och omsorgsboenden finns i den sistnämnda åldersgruppen. Förvaltningens analys är att behovet av platser på vård- och omsorgsboenden kommer att minska under och efter planeringsperioden medan behovet av hemtjänstinsatser kommer att öka.

Förvaltningen ser en trend i att de äldre har större omvårdnadsbehov när de kommer till vård – och omsorgsboende då allt fler äldre i stadsdelsområdet bor i ordinärt boende med hemtjänst allt längre. Ytterligare en trend att framhålla är att landstingets minnesmottagning rapporterar en ökning av yngre personer, födda på 40- och 50-tal, med demensdiagnos. Det syns även en ökning av antalet äldre inom stadsdelsnämndsområdet som lider av missbruksproblematik och psykiatrisk problematik, vilket även är en trend på nationell nivå.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård trädde i kraft i januari

2018. Det kräver att förvaltningen behöver fortsätta det tvärprofessionella arbetet med vårdcentraler och sjukhus för att kunna erbjuda den äldre en trygg och säker övergång från slutet till öppen vård och omsorg.

Utmaningar och prioriteringar

Förvaltningen kan konstatera att äldre bor i ordinärt boende i högre utsträckning och att efterfrågan på att bo kvar hemma kommer att öka. Hemtjänsten står även inför att möta en såväl större som bredare målgrupp än tidigare. Den kommer att bestå dels av äldre med stora omvårdnadsbehov som bor hemma längre, dels av yngre äldre med demensdiagnoser samt personer med missbruk och psykisk ohälsa. Detta samtidigt som befolkningsökningen är förhållandevis stor i den åldersgrupp som är målgrupp för hemtjänsten. En stor utmaning för förvaltningen under planeringsperioden är därför att utveckla hemtjänsten för att säkerställa en god omsorg med hög kvalitet för dessa målgrupper. Förvaltningen kommer att prioritera utvecklingen av hemtjänstens kvalitet bland annat genom att utveckla metoder för omvärldsbevakning och ta till sig nya metoder och forskning inom verksamhetsområdet. Under planeringsperioden kommer förvaltningen även arbeta för att samverka mellan biståndsbedömare och utförare av insatser utvecklas.

Ökningen av demensdiagnoser hos den yngre äldre gruppen (65 -79 år) medför utmaningar för verksamheterna vad gäller kompetensutvecklingsinsatser för biståndsbedömare och för omvårdnadsmedarbetare i planering och genomförande av insatser inom hemtjänsten. Vidare ser förvaltningen behovet av att samverka med andra aktörer kring äldre med missbruksproblematik eller psykiatrisk problematik samt att säkerställa metoder och arbetssätt för att möta dessa målgrupper.

Förvaltningen kan även konstatera att nya målgrupper av äldre kommer att innebära att behovet av exempelvis HBTQ-certifierade boenden och insatser inom exempelvis hemtjänsten kommer att öka. Arbetet med HBTQ-arbetet har påbörjats och fortsätter.

Förvaltningen står inför stora utmaningar kring kompetensförsörjning och rekrytering inom framförallt hemtjänsten, både vad gäller att säkra personalkontinuiteten och att öka kvaliteten i utförandet av insatser. Under planeringsperioden arbetar förvaltningen för att minska antalet timanställda för att på så vis öka kontinuiteten samt med ett stort antal utbildningssatsningar. En utmaning och prioritering är att säkerställa att medarbetarna har de kunskaper i svenska som krävs för att fullfölja uppdraget med god kvalitet samt att höja kompetensen avseende dokumentation.

Förvaltningen ser vidare att pensionsavgångar under kommande år kommer att innebära utmaningar i att säkerställa tillräcklig erfarenhet och kompetens såväl bland omsorgsmedarbetare som i biståndsbedömning. Samtidigt är många handläggare nya i yrket och i behov av kompetenshöjande insatser och stöd för att kunna möta de krav och behov som äldre inom olika målgrupper har. Ytterligare en utmaning är svårigheten att rekrytera specialistutbildade sjuksköterskor och omsorgspersonal med eftergymnasial vård- och omsorgsutbildning.

I dagsläget måste de kommunala hemtjänstutförarna hantera vissa delar av schemaläggning och planering manuellt. Förvaltningen ser att de digitala planeringsverktyg som finns inom hemtjänstverksamheten inte ger tillräckligt med stöd och underlag för att kunna utföra en verksamhet med hög kvalitet. Under planeringsperioden kommer ett arbete att genomföras för att säkerställa att välfärdsteknik som underlättar planering och uppföljning används inom

förvaltningen.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Omvärldsfaktorer, trender och tendenser

Antalet personer med funktionsnedsättning beräknas öka i takt med befolkningsökningen, samtidigt som det sker en ökning av de neuropsykiatriska diagnoserna. I början av 2019 får runt 850 personer med funktionsnedsättningar beviljade insatser. Sedan 2015 har antalet personer som beviljats insatser ökat med 15 procent. Alla typer av insatser ökar förutom personlig assistans och korttidstillsyn.

Antalet personer med neuropsykiatriska diagnoser som ansöker om insatser har ökat de senaste åren och förväntas fortsätta att öka. Ökningen beror dels på att barn och ungdomar får diagnoser i skolåldern men även på att unga vuxna som inte blivit utredda under skoltiden får diagnoser i vuxen ålder. En relativt ny grupp som ansöker om insatser är personer under 65 år med åldersrelaterade problem som exempelvis demensdiagnoser.

För närvarande pågår en översyn av LSS-lagstiftningen. Om utredningens förslag blir lagstiftning kommer det troligtvis innebära ökade kostnader för förvaltningen.

Utmaningar och prioriteringar

Målgruppen för förmedling av bostäder med särskild service enligt LSS har förändrats över tid och förvaltningen ser förändringen som pågående. Antalet personer med autismspektrumtillstånd blir allt fler i servicebostäder enligt LSS samtidigt som tilläggsproblematik ofta finns med exempelvis psykisk ohälsa, missbruk eller självskadebeteende. Därför behöver insatsen utvecklas i linje med målgruppens förändrade behov och efterfrågan. Biståndshandläggarna behöver tillsammans med den enskilde och dess företrädare arbeta motiverande inför flytt till särskilt boende för målgruppen med autismspektrumtillstånd. Beställning, uppföljning av genomförandeplan och individuppföljning påverkar och ställer krav på handläggarnas kompetens och arbetssätt. Vissa inom målgruppen kan behöva mer intensivt stöd i början av en flytt till egen bostad såväl som särskilt boende. Förvaltningen vill också lyfta behovet av att se över det relativa ersättningssystemet samt utrednings- och uppföljningsinstrument, där nuvarande inte optimalt gagnar denna målgrupps behov.

Förvaltningen ser ett fortsatt behov av fler boendeplatser för den växande målgruppen med neuropsykiatriska diagnoser. Det är även prioriterat att se över boendeformer, dels för personer med funktionsnedsättning som har åldersrelaterade diagnoser vilket medför stora omvårdnadsbehov, dels för yngre personer med neuropsykiatriska diagnoser som har svårt att få bostad på den ordinarie arbetsmarknaden.

Det finns en gruppboestad med särskild inriktning i stadsdelsområdet, och det finns behov av att starta fler sådana boenden, med exempelvis åldersinriktning. Detta kan enligt förvaltningen medföra att de boende, främst i målgruppen med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, kan få större samhörighet med och utbyte av varandra samt att personalen kan ha specialkompetens för att möta olika målgrupper. Förvaltningen samverkar med socialförvaltningen när det gäller boendeinsatser genom den stadsgemensamma boendeplaneringen.

Förvaltningen ser en ökad efterfrågan på daglig verksamhet som kan leda till praktik, studier

eller anställning på den öppna arbetsmarknaden. Både regelverket (LSS-lagstiftningen) kring daglig verksamhet samt dess innehåll behöver ses över för att möjliggöra insatser under kortare tidsperioder. Förvaltningen kommer under planeringsperioden att prioritera en ökad samverkan med arbetsförmedlingen och försäkringskassan för att utreda möjligheterna till andra insatser än daglig verksamhet. Förvaltningen ser även ett behov av en intensifierad samverkan inom staden, exempelvis med Jobbtorg, för att hitta olika vägar till egen försörjning för individer som står långt från arbetsmarknaden på grund av sin funktionsnedsättning.

Förvaltningen har de senaste åren fått in färre ansökningar vid rekrytering av biståndshandläggare och periodvis har bemanningsföretag anlåtats för att täcka upp behov innan nya medarbetare har rekryterats. Förvaltningen ser fortsatta utmaningar i att rekrytera biståndshandläggare. På utförarsidan finns idag inga svårigheter med rekrytering, vid rekrytering inkommer flera kompetenta ansökningar och personalomsättningen är låg.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Omvärldsfaktorer, trender och tendenser

Antalet orosanmälningar till stadsdelsförvaltningen rörande barn och unga är högt och stiger för varje år, 3 686 anmälningar år 2018 jämfört med 3 555 anmälningar år 2017.

Förvaltningen ser inte att denna trend kommer att brytas under de närmaste tre åren.

Förvaltningens analys visar att de främsta orsakerna bakom orosanmälningar gällande barn under 12 år är psykisk ohälsa/funktionshinder hos de vuxna i familjen och/eller missbruk, även detta hos de vuxna. Även bostadsproblem finns med bland de vanligaste bakomliggande orsakerna till orosanmälan.

År 2020 blir barnkonventionen lag i Sverige och samma år förväntas översynen av socialtjänstlagen bli färdig. Förvaltningens bedömning är att införlivandet av barnkonventionen i svensk lag bland annat kommer att påverka handläggningen av ärenden inom myndighets-utövning då barns delaktighet ska öka.

De barn som behöver placeras i familjehem har idag en svårare problematik än tidigare. Under flera år har det varit brist på familjehem vilket lett till att barn och unga bor kvar i jourhem längre tid än sex månader innan de kan placeras i ett familjehem.

Det råder brist på bostäder i stadsdelsområdet trots en hög andel hyresrätter, 70 procent jämfört med 44 procent i Stockholms stad som helhet.

Stadsdelsområdet tar emot en relativt hög andel nyanlända, bland annat familjer som kommer via anknytning, vilket antas fortsätta under planeringsperioden

Utmaningar och prioriteringar

Förvaltningen ser under planeringsperioden flera utmaningar, bland annat att utveckla arbetet med vuxna med missbruksproblematik, hemlöshetsproblematik och bostadsbristen i stadsdelsområdet samt etablering och integration av nyanlända. För att säkerställa att invånare får hjälp och stöd i rätt tid, och att barn och unga får snabbt och anpassat stöd med utrymme för att utveckla tidiga samordnade insatser, kommer förvaltningen under planeringsperioden att arbeta för en sammanhållen socialtjänst med ett tydligt brukarperspektiv.

Förvaltningens analys av orsaker till orosanmälningar rörande barn och unga visar att mycket

av åtgärderna och insatserna ska riktas till de vuxna/vårdnadshavarna. Därför fortsätter förvaltningen att utveckla det förebyggande och familjecentrerade arbetssättet. Prioriterade områden är att utveckla samverkan kring vuxna med Beroendecentrum och öppenvård psykiatri samt en tätare samverkan med skolan för att tidigt erbjuda barn och familjer samordnade insatser.

En utmaning de kommande åren är att hitta familjehem och att stärka dem för att klara av uppdragen. För att möta framtida behov kommer familjehem rekryteras utanför Stockholm.

För att möta bristen på bostäder och de konsekvenser detta får för socialtjänstens målgrupper har ett samarbete etablerats mellan fastighetsvärdar och socialtjänsten kring osäkra boendeförhållanden, trångboddhet och trygghet i bostadsområdet.

Bristen på bostäder är även en utmaning för många våldsutsatta som efter avslutad placering på skyddat boende riskerar att gå tillbaka till sitt tidigare boende. För att möta denna utmaning kommer förvaltningen under planeringsperioden att prioritera arbetet för snabbare utflytt från förvaltningens försöks- och träningslägenheter för att frigöra möjliga placeringar för våldsutsatta personer. Parallellt ska arbetet med förebyggande budget- och skuldrådgivning förstärkas för att förhindra vräkning.

Förvaltningen ser flera utmaningar under de kommande åren vad gäller etablering och integration av nyanlända i samhället. Etablering på arbetsmarknaden är högt prioriterat samtidigt som den rådande bostadsbristen försvårar även för denna målgrupp. Kostnaderna för härbärge, vandrarhem och hotell är fortsatt hög i jämförelse med staden i stort. Förvaltningen ser att det kommer att krävas fler så kallade försöks- och träningslägenheter, vilket förutsätter en utvecklad och nära samverkan med bostadsbolagen i stadsdelsområdet.

Utmaningen har under de senaste åren varit att kunna rekrytera och behålla socialsekreterare. Den negativa trenden har vänt och nu har förvaltningen fler sökande med erfarenhet vilket bedöms kommer hålla i sig framöver. För att minska socialsekreterarnas arbetsbelastning och vidmakthålla den positiva trenden finns ett behov av att staden bland annat arbetar för en högre grad av digitalisering av vissa delar i myndighetsutövningen.

Socialpsykiatri

Omvärldsfaktorer, trender och tendenser

Under perioden 2015-2019 har antalet personer med beviljade insatser varierat. År 2015 var det 360 personer, år 2017 var det 272 personer och i början av 2019 är det drygt 300 personer som har beviljade insatser. Det är därför svårt att utläsa någon tydlig trend eller prognos för de närmaste åren.

Det som tydligt framgår är att den psykiska ohälsan i åldersgruppen 13-19 år har ökat under perioden 1985-2014. Detta kan medföra att andelen personer med behov av stöd och hjälp från socialpsykiatri kan komma att öka i högre takt än befolkningsökningen. En grupp som ökat de senaste åren är familjer med hemmavarande barn där föräldrarna/vårdnadshavarna är i behov av insatser från socialpsykiatri. Allt fler som ansöker om insatser har också komplex problematik, bland annat i form av dubbeldiagnoser.

Utmaningar och prioriteringar

Inom socialpsykiatri fokuseras arbetet på att få fler brukare i sysselsättning. Förvaltningen ser det som prioriterat att under planeringsperioden fortsätta att utveckla metoderna för detta

kontinuerligt efter målgruppens behov, exempelvis genom att arbeta uppsökande.

Förvaltningen ser en utmaning i att fler personer som ansöker om insatser har en komplex problematik i form av så kallade dubbeldiagnoser. Samtidigt är föräldrar med hemmavarande barn en högt prioriterad målgrupp. För att möta dessa utmaningar prioriteras de tvärfunktionella arbetssätten genom samverkan mellan förvaltningens verksamheter men även med andra förvaltningar i staden samt med landstinget, i form av exempelvis SIP (samordnad individuell plan).

Förvaltningen får in flera kompetenta ansökningar till utannonserade tjänster gällande både handläggare och omvårdnadsmedarbetare. Rörligheten bland omvårdnadsmedarbetarna är låg. De närmaste åren kommer det att ske ett antal pensionsavgångar. Förvaltningen ser dock, mot bakgrund av dagens rekryteringsläge, att tillgången till nya medarbetare med både behörighet och erfarenhet kommer att vara tillräcklig.

Förvaltningen ser behov av att höja kunskapen om tillgänglig välfärdsteknik och hur den kan användas för att möta brukarnas behov. Parallellt kan teknikanvändningen utvecklas för att förenkla och effektivisera arbetssätten i verksamheten. Med detta följer ett behov av kompetensutveckling av medarbetare och en allmänt ökad kunskap om vad som finns på marknaden.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Omvärldsfaktorer

Den ökade exploateringen av mark för bostadsbyggande inom stadsdelsområdet innebär att fler nyttjar parker, naturområden, strandbad och plaskdammar vilket medför ökade kostnader för skötsel och underhåll. Parker och naturområden utformas och sköts så att de kan möta ett ökat befolkningstryck. En central uppgift är att utveckla ett mer differentierat utbud av parker och naturområden som kompletterar varandra och samtidigt klarar ökat slitage från en växande befolkning. Genom att skapa attraktiva stråk och parkfunktioner med exempelvis utomhusgym, lek- och mötesplatser, ökar förutsättningarna för välbefolkade, trygga, generationsöverskridande och upplevelserika miljöer som kan minska det upplevda avståndet mellan stadsdelsområdets olika stadsdelar. Trygghetsskapande och tillgänglighetsanpassade åtgärder prioriteras i alla projekt och genomförs kontinuerligt.

Anslagna medel för drift och underhåll har varit oförändrade under många år vilket innebär att förvaltningen kommer få svårt att möta behovet av de drifts- och underhållsbehov som finns för genomförda investeringar samt för skötsel av park- och naturmark. Parkinvesteringsmedel som används för exempelvis upprustning av lekutrustning och lekplatser har inte mötts av motsvarande anslag för drift och underhåll av ny lekutrustning. Anslagen för skötsel av naturreservat meddelas sent och varierar i belopp mellan åren, det medför att en långsiktig planering är svår.

Prioriteringar

Stadsdelsområdets park- och naturområden utvecklas med inriktning mot flerfunktionalitet för såväl sociala möten, fysisk aktivitet som klimatanpassningsåtgärder. Behov av förbättringar i befintlig grönstruktur identifieras med syfte att stärka den biologiska mångfalden och tillvarata de reglerande ekosystemtjänsterna. Genom att olika slags grönytor och våtmarker bevaras och utvecklas fungerar ekosystemen som buffert vid exempelvis extrema regn.

Växtligheten bidrar till att jämna ut temperaturen och till ljudabsorption i stadsmiljön.

Trygghetsvandringar genomförs för att identifiera upplevda otrygga platser ur såväl barn-, äldre-, jämställdhets- som tillgänglighetsperspektiv. I trygghetsvandringarna ingår polis, trafikkontoret, representanter från fastighetsägare samt andra berörda aktörer i syfte att stärka samordningen av trygghetsskapande åtgärder.

Förtätningen av stadsdelsområdet innebär att även andra platser än grönområden måste utvecklas och rustas upp. Inom stadsdelsområdet finns flera mindre torg som ofta ligger i anslutning till mindre lokala centrum. Stadens torg kan bidra till att göra stadsdelar till trygga sociala mötesplatser men de kan också, om de inte rustas upp löpande, bidra till motsatsen. Trafiknämnden har ansvar för skötsel och utveckling av stadens torg. Förvaltningen och trafikkontoret har påbörjat ett samarbete kring utveckling av Hässelby torg. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av samverkan mellan stadens förvaltningar för att utveckla hela staden.

Ny energiproduktionsanläggning

Planerna på ett nytt kraftvärmeverk i Lövsta har funnits i mer än 10 år. Exploateringsnämnden fattade 19 april 2018 beslut om markanvisning för energiproduktionsanläggning i Lövsta till Stockholm Exergi samt beslut om att avveckla Hässelbyverket i Hässelby Strand och i stället bygga på bostäder på denna mark. Detaljplanearbetet beräknas pågå i cirka 24 månader. Mot bakgrund av detta planerar Stockholm Exergi sin byggstart av nya verket till 2020. I detaljplanearbetet kommer viktiga värden för invånarna att behöva vägas in. Exempel på detta är det planerade naturreservatet i Kyrkhamns gränser samt Lövstabadets framtid.

Investeringar i parker och grönområden

Förvaltningen ansöker årligen via trafikkontoret om investeringsmedel för större projekt. Förvaltningen har förutom den lokala parkplanen vägt in beslut om prioriterade områden utifrån tillgänglighets- och trygghetsaspekter. Trafikkontoret föreslår årligen tilldelning av investeringsmedel som beslutas av kommunfullmäktige och som sedan fördelas i nästkommande års budget. Parkstråket Fyrklövern/Melonparken utvecklas till en stadsdelspark med syfte att lyfta ekologiska och sociala värden samt knyta ihop stadsdelarna Hässelby gård och Hässelby strand. Strandpromenaden Strandliden ska successivt under perioden upprustas för ökad trygghet och tillgänglighet. Utvecklingsprogram med åtgärder som förbättrar strandbadens funktioner och utformning prioriteras avseende tillgänglighet, utrustning, ytor och ekologiska värden. Stadsdelsområdets badplatser är viktiga ur ett socialt perspektiv och fungerar som mötesplatser för många olika målgrupper. Gestaltningssprogram tas fram för grönområdet runt parkleken Starbo med syfte att skapa ett attraktivt parkområde som inkluderar parkleken.

Utifrån årets ansökan är fyra investeringsprojekt utvalda år 2020-2022:

1. Stadsdelspark Fyrklövern/Melonparken, totalt under perioden 5,9 mnkr.
2. Utveckling av strandpromenaden Strandliden, totalt under perioden 7,1 mnkr.
3. Utveckling av strandbaden, totalt under perioden 7,5 mnkr.
4. Gestaltningssprogram parkleken Starbo, totalt under perioden 0,3 mnkr.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Omvärldsbevakning, trender och tendenser

Andelen invånare som uppbär försörjningsstöd har under de senaste åren legat över stadens

genomsnitt och har ökat något de senaste åren. Ungefär 78 procent av de som har försörjningsstöd har en bidragstid som räknas som långvarig, vilket är nio månader och längre. Andelen med långvarigt försörjningsstöd har dock legat på samma nivå, 1,39 procent, de senaste åren. Ungefär 40 procent har en bidragstid som är 49 månader och längre och av dessa är merparten över 50 år. De flesta är sjukskrivna av socialmedicinska skäl och har inte rätt till sjukersättning, men kan ha rätt till pension beroende på tidigare livssituation.

Andelen arbetslösa har minskat från 4,4 till 4,1 procent under ett år, vilket är i linje med utvecklingen i hela landet. Enligt prognoser kommer arbetslösheten att öka under de närmaste åren vilket kan antas påverka utvecklingen inom stadsdelsområdet.

Utmaningar och prioriteringar

Utmaningen de närmaste åren ligger i att inom fem månader kunna remittera till aktiviteter inom jobbtorg eller arbetsförmedling samt motivera till studier för att undvika att hamna i ett långvarigt bidragsberoende. Det är tydligt att tiden som en person uppbär försörjningsstöd är avgörande för möjligheten att ta sig ur ett sådant bidragsberoende.

Förvaltningen ser ett behov av att utveckla samverkan med hälso- och sjukvård, försäkringskassa, arbetsförmedling och i vissa fall pensionsmyndigheten för att möta de behov och utmaningar som finns inom området. Förvaltningens samverkan med FINSAM är högt prioriterat för att tillhandahålla samordnade rehabiliteringsinsatser och därmed minska sjukskrivningar och arbetslöshet.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Stadsdelsförvaltningens verksamhet för arbetsmarknadsåtgärder har i hög grad ett förebyggande syfte, att få målgruppen i sysselsättning och egen försörjning innan de hamnar i ett bistandsberoende.

Arbetsträning i förvaltningens regi har länge haft en viktig funktion, men förvaltningen ser idag att flera alternativa verksamheter inom vägledning, arbetsträning, praktik och studier finns för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Detta ger möjlighet att snabbt kunna remittera målgruppen till verksamheter som kan ge stöd mot arbete eller studier och på så sätt minska tiden med försörjningsstöd. En utmaning framöver är arbetsförmedlingens omstrukturering till en digital hantering vilket kommer leda till att fler kommer att behöva aktivt stöd med sitt arbetssökande.

2.9 Övrigt

Kompetensförsörjning

Befolkningen i stadsdelsområdet ökar och därmed ökar också behovet av tjänster inom ramen för förvaltningens uppdrag. Förvaltningen behöver attrahera, anställa och behålla medarbetare med rätt kompetens samtidigt som god kvalitet ska upprätthållas samt vidareutvecklas.

Vid utgången av 2018 hade förvaltningen 1 581 tillsvidareanställda medarbetare varav 86 procent kvinnor och 14 procent män. 229 medarbetare är i åldersintervallen 60-67 år, vilket innebär att minst 15 procent av förvaltningens medarbetare kommer gå i pension under den närmaste sjuårsperioden. Andelen medarbetare i åldern 60-67 år varierar mellan olika befattningar enligt nedan.

Befattning	Antal i åldern 60-67 år	Andel i åldern 60-67 år
Barnskötare	28	7%
Biståndshandläggare	3	5%
Boendestödjare	8	19%
Enhetschef	5	19%
Bitr enhetschef	4	11%
Förskolechef	3	30%
Bitr förskolechef	3	21%
Förskollärare	28	13%
Sjuksköterska	8	29%
Socialsekreterare	13	7,5%
Undersköterska	29	14%
Vårdare	16	18%
Vårdbiträde	23	27%

De kommande årens pensionsavgångar bidrar till ett stort rekryteringsbehov inom förskolan av såväl barnskötare, förskollärare och chefer. Till det tillkommer effekter av personalomsättning, demografiska förändringar samt målet att öka andelen förskollärare. Särskilt vad gäller förskollärare kommer rekryteringsbehoven vara mycket stora.

Även inom äldreomsorgen är pensionsavgångarna relativt stora. I dagsläget finns en viss övertalighet avseende undersköterskor och vårdbiträden och personalomsättningen är också relativt låg i dessa verksamheter. Bedömningen är därför att rekryteringsbehoven under den närmaste treårsperioden är relativt små. Däremot kommer det under planeringsperioden finns ett rekryteringsbehov av sjuksköterskor då en stor andel av förvaltningens sjuksköterskor förväntas gå i pension under de kommande åren.

Vad gäller socialsekreterare och biståndsbedömare bedöms rekryteringsbehoven vara fortsatt stora men de drivs i högre grad av personalomsättning än av pensionsavgångar. Under 2018 var personalomsättningen inom dessa personalkategorier drygt 20 procent.

Rekryteringsbehovet bedöms därför vara fortsatt stort under planeringsperioden.

Rekryteringsläget för dessa har emellertid förbättrats under 2018, vilket visar sig bland annat genom att det är fler kvalificerade sökande till tjänsterna och att bemanningskonsulter används i låg grad.

Inom befattningarna vårdare och boendestödjare har förvaltningen en förhållandevis stor andel medarbetare i åldersgruppen 60-67 år. Det innebär att det kommer finnas ett löpande rekryteringsbehov inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri under planeringsperioden.

Närvarande ledarskap och medarbetarskap

Ett närvarande ledarskap är en viktig framgångsfaktor för att säkra kompetensförsörjningen och hälsosamma arbetsplatser. Förvaltningens arbete med att stärka chefers kompetens och förutsättningar för sitt chefsuppdrag kommer fortgå och prioriteras under planeringsperioden. 18 procent av förvaltningens chefer inom olika nivåer är i åldersintervallet 60-67 år vilket kommer föranleder successionsplanering för dessa. Detta är särskilt påtagligt inom förskolan där hela 30 procent av förskolecheferna är inom det åldersintervallet.

Inom främst förskola och äldreomsorg är enheterna relativt stora och enhetscheferna har ansvar för ett stort antal medarbetare. Ytterligare steg kommer tas under planeringsperioden för att skapa bättre förutsättningar för ett närvarande ledarskap genom att minska antalet medarbetare per chef.

Hand i hand med ett närvarande ledarskap går även ett aktivt medarbetarskap. Med ett aktivt medarbetarskap bidrar alla medarbetare till verksamhetens utveckling och en god arbetsmiljö.

Arbetsmiljö och hälsa

Förvaltningens sjukfrånvaro har under 2017 och 2018 sjunkit markant från en högsta nivå på knappt 8,5 procent våren 2017 till under 7 procent i inledningen av 2019. För att vidmakthålla den goda trenden kommer det systematiska arbetsmiljöarbetet vara prioriterat under planeringsperioden.

Skillnaden mellan kvinnor och mäns sjukfrånvaro är stor men har minskat från 5,9 procentenheter 2016 till 3,5 procentenheter 2018. De generella insatser som har genomförts för att minska sjukfrånvaron har i första hand fått en positiv effekt på minskad sjukfrånvaro bland kvinnor. För att skillnaden mellan mäns och kvinnors sjukfrånvaro ska fortsätta att minska kommer förvaltning fortsätta med dessa insatser.

Integration

Integration är en prioriterad fråga nationellt och för staden. Hässelby-Vällingby har en stor inflyttning av nyanlända personer och förvaltningen ser flera utmaningar i arbetet med nyanländas etablering och integration, bland annat att samordna insatser internt och externt under etableringsfasen och att skapa samsyn och samverkan kring integrationsarbetet i stadsdelsområdet.

Under 2019 har förvaltningen inlett ett integrationsprojekt. Syftet är att säkerställa en gemensam riktning för arbetet med etablering och integration i stadsdelsområdet och projektets långsiktiga mål är att bidra till att nyanlända efter etableringsfasen ska vara integrerade i samhället. För närvarande pågår uppstart av projektet och under året kommer förvaltningen att genomföra en kartläggning av nyanlända avseende bland annat boende, sysselsättning, behov av samhällsvägledning och socialt nätverk. Förvaltningen kommer även att fokusera på att upprätta intern och extern samverkan med relevanta aktörer inklusive nyanlända själva, civilsamhälle och näringsliv för att ge nyanlända möjligheter att bygga nätverk som i förlängningen kan leda till egen försörjning och delaktighet i samhället.

Trygghet och säkerhet

Förvaltningen arbetar i en strategisk, långsiktig ledningsstruktur, trygghetsrådet, för att stödja arbetet med trygghet och social hållbarhet. Trygghetsrådet leds av en strategisk styrgrupp där stadsdelsdirektören är sammankallande och ordförande. För att organisera det trygghetsskapande arbetet i praktiken finns inom rådet en operativ styrgrupp. I den strategiska styrgruppen ingår stadsdelsförvaltningen, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen (grundskolechef), polisen, brandförsvaret, MTR, Hässelby-Vällingby fastighetsägarförening, samt SL.

Det långsiktiga strategiska trygghetsarbetet bedrivs mot tydliga och mätbara mål och indikatorer. Prioriterade områden är att ungdomar har en trygg fritid, att offentliga platser är trygga och välskötta och fria från drogmissbruk och försäljning av droger. Förskolan och skolan har en central roll i trygghetsarbetet. Trygghetsarbetet ska också leda till att förtroendet

för förvaltningen och myndigheter ökar. Den operativa styrgruppen genomför kontinuerliga trygghetsinventeringar för att styra arbetet effektivt.

Enkäter, medborgardialoger och undersökningar visar att Hässelby torg tillhör de platser som upplevs som mest otryggt och är därför högt prioriterat i trygghetsarbetet de närmaste åren. En upprustning av den fysiska miljön kommer att genomföras under planeringsområdet och en långsiktigt hållbar struktur med åtgärder har påbörjats i trygghetsrådet, i nära samverkan med SISAB, SL, fastighetsägarföreningen med flera. I arbetet med Hässelby torg utgör samverkan med det lokala näringslivet en viktig faktor.

Digitalisering

Det finns en stor underutnyttjad potential i digital teknik, digitala hjälpmedel och verktyg såväl inom våra verksamheter som för våra invånare och brukare. Utmaningen ligger i att inhämta kunskap och förståelse om vilka konkreta möjligheter som finns, dess användningsområden samt vilken nytta som kan uppnås. Förvaltningen ska under de närmaste åren prioritera sådan kunskapshöjning för att successivt digitalisera där det är möjligt och där den slutgiltiga nyttan för framför allt invånare och brukare är hög.

Näringsliv

Det lokala näringslivet är en viktig aktör i utvecklingen av stadsdelsområdet. Det bidrar till fler arbetstillfällen samtidigt som det har betydelse för trygghetsarbetet, dels som en aktör som bidrar till trygghet men också som en aktör som är beroende av en trygg miljö för att kunna utveckla sin verksamhet. I arbetet med näringslivet samverkar förvaltningen med Stockholm Business Region (SBR) som har expertkunskap inom området. Förvaltningen har påbörjat arbetet med att stötta det lokala näringslivet i att bilda nätverk för gemensamma angelägna frågor. I arbetet ingår lokala företagargorganisationer men även enskilda affärsidkare. Arbetet är långsiktigt och syftar till att stärka det lokala näringslivet men också synliggöra de frågor som näringsliv och förvaltningen har gemensamt.

Jämställdhet

Fokus i förvaltningens jämställdhetsarbete fortsätter att ligga på en successiv minskning av skillnader i bemötande, utförande av insatser, myndighetsutövning och så vidare som beror på könstillhörighet. Sedan 2018 bedrivs ett systematiskt arbete i alla verksamheter, ner på enhetsnivå, med att identifiera en eller flera jämställdhetsutmaningar. I korthet innebär detta att uppmärksamma skillnader mellan kön, fördjupa analysen av dessa och bakomliggande orsaker och att efter bedömning av analysen arbeta vidare för att utjämna skillnaderna.

Ett tydligt exempel på stora skillnader syns i målgruppen som besöker förvaltningens mötesplatser och aktivitetscentra för äldre, där kvinnorna under februari månad i år genomförde ungefär dubbelt så många besök som männen, efter korrigering för andel av befolkningen över 65 år. Arbetet med att utveckla utbudet, kommunikation och bemötande för att öka andelen manliga besökare är prioriterat och kommer att fortsätta under planperioden.

Under planperioden fortsätter alla verksamheter att arbeta med de identifierade utmaningarna samt att parallellt identifiera, analysera och prioritera nya utmaningar att arbeta med.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Budgetramarna för 2020 och 2022 är antagna av kommunfullmäktige i samband med beslutet

om budget 2019. Ramarna utgår ifrån de prestationer som var aktuella våren 2018. Budgetramen för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd är marginellt justerad under planeringsperioden, prestationsförändringar undantagna, vilket grundar sig på antaganden om allmänna effektiviseringskrav då kompensation för kostnadsökningar till följd av lönerörelse, hyreshöjningar med mera inte ges.

Kostnadsökningarna medför krav på effektiviseringar inom samtliga verksamheter. Arbetet inriktas på kostnadssänkande insatser med bibehållen kvalitet, fortsatt minskning av sjukfrånvaron och effektivisering av lokalutnyttjande.

3.1 Drift

Anslag (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022
Kostnader(+)	1 981,5	1 984,9	1 994,0	1 994,0
Drift och underhåll	1 969,9	1 973,3	1 982,4	1 983,7
Avskrivningar	11,0	11,0	11,0	9,9
Internräntor	0,6	0,6	0,6	0,4
Intäkter(-)	-55,6	-55,6	-55,6	-55,6
Stadsdelsnämnd netto	1 925,9	1 929,3	1 938,4	1 938,4
Förändring		3,4	9,1	0,0
Befolkning (Sweco)	76 447	76 791	76 920	77 027
Nettokostnad per invånare, kr	25 193	25 124	25 200	25 165

Bokslutet för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd 2018 visade efter resultatdispositioner ett överskott om 0,5 mnkr jämfört med budget. Förvaltningens nettoomslutning för 2019 avseende driftverksamheten uppgår till 1 925,9 mnkr vilket är en minskning med 2,2 mnkr (-0,1 procent) jämfört med justerad budget 2018. Plan för 2022 är densamma som för 2021.

I förvaltningen arbetar cirka 1 670 månadsanställda medarbetare och personalkostnaderna utgör cirka 41 procent av nämndens bruttokostnader och motsvarar cirka 935 mnkr. Kostnader för köp av verksamhet utgör cirka 38 procent motsvarande cirka 870 mnkr och bruttolokalkostnaderna för hyror och underhåll cirka 7 procent vilket motsvarar cirka 158 mnkr.

Under åren 2020-2022 beräknas kostnadsökningarna överstiga kommunfullmäktiges plan. Detta medför krav på kostnadseffektiviseringar med cirka 50 mnkr per år för bland annat lönekostnadsökningar och övriga kostnadsökningar under förutsättning att pris- och löneökningarna stannar vid 2,0 procent de kommande åren.

Arbetet med att upprätthålla en ekonomi i balans med budget sker löpande med stöd av noggrann uppföljning av ekonomi, prestationer och nyckeltalsutveckling. Kostnadsökningarna medför krav på effektiviseringar inom samtliga verksamheter. Arbetet inriktas på kostnadssänkande insatser med bibehållen kvalitet, fortsatt minskning av sjukfrånvaron och effektivisering av lokalutnyttjande.

Nyanlända, inklusive ensamkommande barn och ungdomar

Antalet personer i behov av ekonomiskt bistånd kan komma att öka under den kommande planperioden om nyanlända personer inte lyckas etableras på arbetsmarknaden under etableringsperiod. Vidare medför anhöriginvandring ofta behov av större bostad som inte kan tillgodoses på egen hand, vilket i sin tur medför ökade kostnader för boendelösningar.

Förskola

Förvaltningen har ett antal förskolor som under planperioden kommer att växlas över till nya lokaler vilket innebär höga kostnader både för avveckling av de gamla lokalerna med också kostnader för nybyggnation. Idag får förvaltningarna inga extra medel för dessa kostnader. Växlingen finansieras av förskoleschablonen.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeosorgen är ett prioriterat område som sedan flera år inte klarat den ordinarie verksamheten inom tilldelad budgetram. Att hålla givna budgetramar kommer att vara en fortsatt utmaning för verksamhetsområdet under den kommande treårsperioden.

Äldreomsorg

Antalet äldre över 65 år prognostiseras öka under planperioden, ökningen sker framförallt i åldersgruppen 75-84 år. Behovet av hemtjänst antas därmed att öka samtidigt som behoven av kvalitetsförbättringar är stora.

Tillgången på antalet platser i vård- och omsorgsboende inom stadsdelen överstiger behovet. Detta medför successivt lägre beläggningsgrad för utförarenheterna som får svårt att balansera sin budget, vilket innebär ökade kostnader för förvaltningen.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning har under flera år redovisat underskott jämfört med tilldelad budgetram. Svårigheter att bedriva verksamheten inom given budget återfinns hos många stadsdelsförvaltningar. En orsak är dyra placeringar utanför LOV på grund av brist på lämpliga boenden som motsvarar brukarnas behov.

Demensboenden inom LSS saknas vilket leder till att förvaltningen inte kan verkställa beslut enligt LSS utan måste verkställa enligt SoL. Detta medför att det inte finns kostnadstäckning för boendeinsatsen.

De höga kostnaderna för persontransporter innebär en utmaning för att nå en budget i balans. Kostnader för persontransporter belastar idag det fasta anslaget trots att de i stor utsträckning är kopplade till att brukarna har insatser såsom daglig verksamhet. Det vore därför en lösning om anslag avseende persontransporter fördelades via det rörliga anslaget.

Drift stadsmiljö

Befolkningsutvecklingen leder till ökad belastning på befintliga parkanläggningar med större behov av upprustning av lekplatser, belysning och tillgänglighetsanpassning. Detta medför såväl ökade investeringskostnader som ökade driftskostnader.

Kapitalkostnader

Med anledning av ökade investeringar i parker kommer kapitalkostnaderna att öka med cirka 1,6 mnkr under planperioden. Dessa kommer stadsdelsnämnden begära budgetjusteringar för.

3.2 Investeringar

Under planperioden söker nämnden investeringsmedel för följande projekt i prioriterad ordning. Projekten har prioriterats i samråd med trafikkontorets stadsmiljögrupp och prioriteringar har gjorts med den lokala parkplanen samt den lokala utvecklingsplanen som underlag. Kompletterande underlag per investeringsprojekt har lämnats i särskild ordning till trafikkontoret.

Projekt (mnkr)	2019	2020	2021	2022
Stadsdelspark Fyrklövern/ Melonparken	5,2	5,9		
Utveckling av strandpromenaden Strandliden	2,8	1,6	2,5	3
Utveckling av strandbaden			3,1	4,4
Gestaltningssprogram parkleken Starbo			0,3	
Mindre investeringar (fördelning enl stadsmiljönyckeln)	9,2	9,2	9,2	9,2
Summa stadsmiljö	17,2	16,7	15,1	16,6
Maskiner och inventarier	2,9	2,9	2,9	2,9
Totalt	20,1	19,6	18,0	19,5

3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)

Inte aktuellt

4 Övriga redovisningar

Inte aktuellt

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Lokalförsörjningsplanen beskriver nämndens lokalsituation med avseende på bland annat kapacitet, prognoser och planerad utbyggnad. Enligt stadsledningskontorets anvisningar skall därutöver särskild redovisning göras av behovet av utbyggnaden av omsorgslägenheter, samt effektiviseringsmöjligheter avseende nämndens administrativa lokaler.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

Samtliga verksamheter arbetar aktivt för bättre lokalsamordning och avveckling av lokaler som inte behövs som ett led i förvaltningens effektiviseringsarbete.

Förvaltningen analyserar fortlöpande efterfrågan på förskoleplatser och beståndet av både befintliga och kommande förskolor. Antalet förskoleplatser beräknas vara tillräckliga under planperioden.

För staden som helhet tar äldreförvaltningen fram en gemensam boendeplanering för äldre för 2019-2022. Behovet av vård- och omsorgsboende förväntas minska och det finns redan i dagsläget en överkapacitet vilket medför att avvecklingar av platser kan bli aktuellt. För vidare information hänvisas till den framtagna äldreboendeplanen.

Behovet av LSS-bostäder är stort i hela staden och så även i Hässelby-Vällingby stadsdelsområde. Kösystemet täcker staden i stort varför behovet spänner över hela staden och inte specifikt stadsdelsområdet.

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Inskrivna barn i Hässelby-Vällingbys förskolor uppgick i januari 2019 till 2 604. Prognosen för antalet barn visar på en minskning om 0,3 procent mellan 2019 till 2022. I det längre perspektivet ser förvaltningen att behovet av förskoleplatser täcks av befintligt bestånd förskolor samt de inplanerade nybyggnationerna som följer stadens planerade uppförande av nya bostäder i stadsdelen. Dock ser förvaltningen ett behov av modernisering av många av de befintliga förskolorna för att förbättra miljön både för barnen och de anställda.

Inom äldreomsorgen finns det en överkapacitet av äldreboendeplatser i dagsläget.

Behovet av LSS-boendeplatser och HVB-hem är ständigt högt i hela staden och det saknas platser.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förskola

Stadsdelsförvaltningen har de senaste åren öppnat flera nya förskolor och även privata aktörer har startat upp nya förskolor.

Under sommaren och hösten 2018 revs förskolan Galilei på Ivarskärsvägen 119 på grund av teknisk uttjänthet och ersattes med en ny typ av förskola som ingår i SISABs pilotprojekt "Utbytesprogram för förskola" vilket innebär en modulförskola. Fördelarna med detta program är framför allt tiden; verksamheten behöver bara vara evakuerad i 18-26 veckor jämfört med en ordinarie ersättande byggnation där evakueringstiden är minst 1 år. Även kostnadsbilden blir lägre än vid ordinarie förfarande. Projektet blev väldigt lyckat och förvaltningen undersöker vilken förskola som kan bytas ut enligt "Utbytesprogram förskola" härnäst. På Snårvindevägen uppförs just nu en Framtidens förskola med 6 avdelningar (plats för 108 barn). Verksamheten öppnar i september 2019. Förskolan ersätter den redan nedlagda förskolan på Drivbänksvägen 1 samt att verksamheten på Snödroppsgränd 29 kommer att flyttas över till den nya förskolan.

Förvaltningen har beslutat att avveckla verksamheten på förskolan Viljan (Söderberga allé 1) då de befintliga lokalerna inte är anpassade för dagens förskolepedagogik. Lokalen har sagts upp till 30 september 2019. Barn och personal har placerats i enhetens andra förskolor efter individuella önskemål. Avvecklingen innebär en hyresbesparing på cirka 220 000 kr per år.

I början av sommaren 2019 kommer arbetena med att bygga en Framtidens förskola med 8 avdelningar (plats för 144 barn) på Kaprifolvägen 12 i Hässelby påbörjas. Denna byggnad ersätter den i maj 2015 nedbrunna 2-avdelningsförskolan Bikupan samt ger området ett välkommet tillskott av platser. Planerad uppstart av verksamheten sker i augusti 2020.

Det pågår arbete med detaljplaneändringar inom stadsdelen. Framtidens förskolor planeras i Smedshagen (en 8-avdelningsförskola, kapacitet 144 barn) samt två i Kälvesta (med plats för 144 barn i vardera byggnaden). Den ena förskolan placeras invid Björnbodaskolan som dels skall ersätta förskoleverksamheten på Juvelen, Skogsnävegränd 16 (54 barn), som endast har tillfälligt bygglov samt även kunna ta emot de barn som beräknas tillkomma i området då bostadsbyggnationen längs med Björnmossevägen är färdigställd. Planerad inflyttning sker vid årsskiftet 2022/2023. Var exakt i Kälvesta den andra Framtidens förskola kommer att placeras är ännu inte beslutat.

I det kommande bostadsområdet i Riddersvik har stadsdelens behov av förskoleplatser tagits med från början i planeringen av området, där kommer en Framtidens förskola med åtta avdelningar och plats för 144 barn att uppföras. Preliminär byggstart 2021 med inflyttning 2022.

Tillskott av förskoleplatser:

År	Förskoleområde	Tillskott i platser
2019	Trollboda	18
2020	Maltesholm	144
2021-23	Smedshagen	144
"	Björnboda/Sörgården	288
"	Riddersvik	144

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beställde ett nytt LSS-boende på fastigheten Strandviolen i Hässelby och inflyttning skedde under hösten 2018. Förvaltningen har ett pågående arbete att beställa 2 st boenden med servicebostäder (enligt LSS), det ena kommer att ligga invid Åkermynthans centrum, det andra i Riddersvik. Vardera boendet kommer innehålla 6 st lägenheter och en lägenhet för gemensamt nyttjande och personalutrymmen. Preliminär planera byggstart för Åkermynthan är 2020 med inflyttning 2021, för Riddersvik gäller samma preliminära datum.

Äldreomsorg

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd har beslutat tömma och avsluta de 2 kvarvarande byggnaderna (Edelundavägen 3 och 7) på Skolörtens gruppboende då platsbehovet minskat. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av att utreda behovet av äldreboendeplatser.

Tidigt socialt arbete

Parkleksbyggnaderna är i mycket enkelt skick med stort behov av modernisering av lokalerna alternativt ersätta de befintliga med nya byggnader vilket är mycket kostsamt, mellan 5-10 miljoner per byggnad. Under 2019 fortsätter diskussionerna med Fastighetskontoret om hur en framtida plan för parklekarna kan komma att se ut. Med befintliga hyresnivåer (ökning med 84% per 1 januari 2019), skick på parkleksbyggnaderna och minskade medel för fritidsverksamheten behöver förvaltningen undersöka hur fritidsverksamheten kan effektiviseras.

För fritidsgårdsverksamheterna har beslutats att Tegelhögens fritidsgård belägen i centrala Vällingby även kommer att inrymma ett medborgarkontor och lokal för civilsamhället, detta

för att öka lokaleffektiviteten och för att Vällingby behöver ha den servicen. Ombyggnationsarbeten påbörjades i december 2018 och beräknas slutföras under våren 2019. Användningen av Lyktans fritidsgård utökas till att förvaltningen har tillgång till ett större konferensrum att nyttja dagtid som komplement till förvaltningshusets konferensavdelning.

Administration

Det kommer fortlöpande ske ombyggnationer och moderniseringar i de befintliga lokalerna under överskådlig tid, bland annat för ett effektivare utnyttjande av lokalerna.

5.5 Kostnadsutveckling

Nya förskolor medför betydande ökade hyreskostnader. Kommunfullmäktige har beslutat att de kommunala bostadsbolagen ska ha nya principer för hyressättning av förskolelokaler. Det innebär att befintliga hyresavtal succesivt kommer att övergå till marknadshyror, vilket i praktiken innebär högre hyresnivåer för förvaltningen.

Utbyggnaden av gruppboendestäder medför högre hyreskostnader för förvaltningen vilket inte täcks av tilldelad budget. Dels finns en skillnad mellan vad förvaltningen kan ta ut i hyra av de boende och faktisk hyra och dels finns oftast en ökad kostnad för gemensamhetsytor som förvaltningen inte fullt ut kan få ersättning för av de boende.

Hyresnivåerna i förvaltningen ligger lågt i jämförelse med staden i stort varför en justering uppåt inte är orimlig att förvänta. Kostnadsutvecklingen för hyror av bostäder ser ut att ligga på en ökning om 1-3% per år under perioden 2019-2022.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Det kommer fortlöpande ske ombyggnationer och moderniseringar i de befintliga lokalerna under överskådlig tid, bland annat för ett effektivare utnyttjande av lokalerna.

Lokalarean enligt hyresavtal på Hässelby torg 20-22 är 7 362 kvm.

Antalet arbetsplatser på Hässelby torg 20-22 är 300 stycken.

Årshyra (kallhyra) inklusive hyrestillägg är 9 868 486 kr

Årskostnad per arbetsplats år 2018 är 33 595 kr

Årskostnad per arbetsplats exklusive hyrestillägg för konferenslokal är 32 595 kr/år

Total bruttohyra justerad för omsorgsmoms inklusive hyror för lägenhetsverksamhet 2017: 9 325 mnkr. Hyresintäkter 2017: 8 664 mnkr. Inga hyresatta förändringar finns tillgängliga.

(Siffrorna kan uppdateras)

5.7 Övrigt